इदानीमनभिज्ञायशास्त्रार्थमित्यादिना दुर्मंत्रिसंबंधस्त्याज्यइत्युक्तं तत्परिहरति ॥ तत्रेति ॥ तत्र त्रयाणांएकानुष्ठेयत्वेसिद्धेसति राज्ञाइदंकामपुरुषार्थसाधनं कार्यं कर्तुंयोग्यं ॥ तथाहृदिकृतं निश्चितंच नोस्माकंमंत्रिणांमतमनुमतंच बलवद्विषयेन्याय्यत्वस्योक्तत्वात् ॥ अतोराज्ञि नास्मासुच किंचिदचातुर्यं ॥ अथ साहसप्रवृत्तिरूपं प्रागुक्तदोषमुद्धरति ॥ शत्रौहीति शत्रौहिप्रसिद्धं साहसं बलवतोबलात्प्रवृत्तिरूपं ॥ अत्रैतदनुष्ठाने किमिवापनीयते कोपनयः नकोपि उचितमेवकृतमित्यर्थः ॥ यत्तुतीर्थेनोक्तं धर्माधर्मयोर्हिताहितसाधनत्वंनिश्चित्य परदाराहरणरूपाधर्मात्राज्ञोदुःखमित्युक्तं ॥ तद्धर्माधर्मयोर्हिताहितफलनियमाभावादसंगतमित्याह ॥ यांस्तुधर्मार्थेति ॥ पृथगाश्रयान्पृथक्फलजनकान्वदसि तान्स्वभावेनावबोद्धुं स्वरूपतोज्ञातुं लक्ष्यतेनेनेति लक्षणं कारणंचनास्ति ॥ सुखफलकयागादिधर्मानुष्ठानेपितात्कालिकशरीरायासदर्शनात् ॥ दुःखजनकपरदारगमनादावपि तात्कालिकसुखदर्शनाच्चेतिभावः ॥ तदेवप्रदर्शयति ॥ कर्मचेति ॥ सर्वेषांकारणानांसुखानामित्यर्थः कर्म कर्ममात्रंप्रयोजनं प्रयोजकं साधकमित्यर्थः अत्रास्मिन्पुण्यकर्मणिफलंभवति अश्रेयोपीतिशेषः पापीयसांकर्मणां श्रेयःसुखंच फलंभवति ॥ एतदेवविशदयति॥ निःश्रेयसेति ॥धर्मार्थौतत्साधनीभूतेकर्मणी ॥ इतरौअध

तत्रकृतमिदंराज्ञाहृदिकार्यमतंचनः॥शत्रौहिसाहसंयत्तत्किमिवात्रापनीयते ॥ १० ॥

र्मानर्थौ तत्साधनभूतेकर्मणीतियावत् ॥ निःश्रेयसफलावेव ॥ चतुर्विधकर्माण्यपि श्रेयस्कराण्येवेत्यर्थः॥ किंतु कदाचिद्धर्मानर्थयोः प्रात्यवायिकं प्रत्यवायकारणकंदुःखं फलंसुखंच प्राप्यतइतिप्राप्तिः कर्णणिक्तिन् प्राप्यंभवतीत्यर्थः ॥ एतेनाधर्मानर्थयोःसुखदुःखोभयफलत्वमुक्तं ॥ धर्मार्थयोरव्यवस्थितफलमुक्त्वा कामस्याप्याह ॥ ऐहलौकिकेति ॥ इहलोकपरलोकोपयोगिकर्म धर्मार्थरूपंनिषेव्यते तत्फलंचानुभूयते ॥ तथाकाममास्थितोपि यथेच्छाचारोपि कल्यानिशुभानि कर्माणि कर्मफलानि लभते एवंचविहितमेवशुभदंनिषिद्धमशुभदमितिनियमोनेतिभावः ॥ एतत्पक्षानुसारेणैव सीताहरणंरावणेनकृतमस्माभिश्चानुमतमित्याह ॥ तत्रेति ॥ तथासति ॥ इदंकार्यंसीताहरणरूपं राज्ञाहृदिनिश्चितमस्माभिरनुमतंच ॥ किंचशत्रुविषये रावणेनयत्साहसंकृतं तत्किमिव नकिमिव नकिमपीत्यर्थः ॥ अत्रसाहसविषयेअपनीयतां प्रथक्कृत्यप्रदर्श्यतां ॥ अत्रपक्षे रावणेनाविचार्यकृतंकिमपिदर्शयितुंनशक्यमित्यर्थइतिपंचश्लोकीव्याख्यानं ॥ तन्न धर्माद्दुःखस्याधर्मात्सुखस्यसर्वासंमतत्वात् ॥ यदपिउक्तं यागादौ नांतरीयकंदुःखमिति तन्नतस्यधर्मस्यफलं किंतुप्राकृतकर्मांतरस्यैव ॥ एवमधर्मविषयेपि ॥ अनयारीत्यासर्वंपलालप्रायतयादूष्यतांमतिमद्भिरित्यलं ॥ १० ॥